

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ПОЧАТКОВОЇ, ІНКЛЮЗИВНОЇ ТА ВИЩОЇ
ОСВІТИ

Кваліфікаційна робота
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
на тему

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ СТВОРЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО
ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Виконала
здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»
спеціальності 013 Початкова освіта
Томилович Іванна Вікторівна

Керівник:
к.пед.н., доц. Третяк О. М.

Рецензенти:
д.пед.н., професор Садова І.І.

Рівне – 2025 року

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНКЛЮЗИВНОГО	8
1 ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	
1.1. Сутність інклюзивної освіти як соціально-педагогічної моделі сучасного суспільства	8
1.2. Нормативно-правова база організації інклюзивного освітнього середовища	18
1.3. Особливості інклюзивного освітнього середовища в початковій школі	27
Висновки до першого розділу	35
РОЗДІЛ ШЛЯХИ СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО	37
2 ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	
2.1. Ключові компоненти та педагогічні умови створення інклюзивного освітнього середовища в початковій школі	37
2.2. Сучасний стан функціонування інклюзивного освітнього середовища в початковій школі	50
2.2. Форми та методи забезпечення ефективного інклюзивного освітнього середовища в початковій школі	59
Висновки до другого розділу	64
ВИСНОВКИ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	71
ДОДАТКИ	81

РЕЗЮМЕ

Томилович І.В. Педагогічні умови створення інклюзивного освітнього середовища в початковій школі. Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 013 Початкова освіта. Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне, 2025.

У кваліфікаційній роботі висвітлено сутність інклюзивної освіти як соціально-педагогічної моделі сучасного суспільства; подано трактування ключових понять проблеми, зокрема таких як «інклюзія», «інклюзивна освіта», «інклюзивне навчання», «інклюзивне освітнє середовище», «особа з особливими освітніми потребами»; проаналізовано нормативно-правове підґрунтя створення інклюзивного освітнього середовища; визначено особливості інклюзивного освітнього середовища в початковій школі; схарактеризовано ключові компоненти інклюзивного освітнього середовища; обґрунтовано педагогічні умови створення освітнього середовища в початковій школі та перевірено їх ефективність в освітньому процесі початкової школи; запропоновано шляхи удосконалення інклюзивного освітнього середовища в початковій школі.

Ключові слова: інклюзивна освіта, інклюзивне навчання, інклюзивне освітнє середовище, особа з особливими освітніми потребами.

SUMMARY

Tomilovich I.V. Pedagogical conditions for creating an inclusive educational environment in primary school. Manuscript.

Qualification work for obtaining the master's degree in specialty 013 Primary education. Rivne State Humanitarian University, Rivne, 2025.

The qualification work highlights the essence of inclusive education as a socio-pedagogical model of modern society; provides an interpretation of key concepts of the problem, in particular such as "inclusion", "inclusive education", "inclusive learning", "inclusive educational environment", "person with special educational needs"; the regulatory and legal basis for creating an inclusive educational environment is analyzed; the features of an inclusive educational environment in primary school are identified; the key components of an inclusive educational environment are characterized; The pedagogical conditions for creating an educational environment in primary school are substantiated and their effectiveness in the educational process of primary school is tested; ways of improving the inclusive educational environment in primary school are proposed.

Key words: inclusive education, inclusive learning, inclusive educational environment, person with special educational needs.